

БҮРЯТ-МОНГОЛОЙ УНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй
Верховно Советэй Президиумэй орган

1940 оной
ИЮЛЬ
10
Среда
№ 157 (3157)

Сэн 10 мүнга.

Гурбадахи табанжэлэй (гурбадахи жэлэйн гаргалга) уриһаламжые бvгэдөөрвв захижа, социалистическэ ажыхын ьалбаралтые, СССР-эй арадуудай искусствo, культура ба наукин бадаралтые хурдадхая, манай инаг эхэ ороной оборонно хүсэшадабариие бvхэжvүлэе!

ТАРЯНАЙ УРГАСЫЕ ТҮРГӨВР БА ГЭЭЛТЭГҮЙГӨВР ХУРЯАХА

Хүдөөажыхын продуктуудые бэлдэхгын ба худалдан өбөлгын политикда хубилтанууд хадаа колхозуудай саашадахы ургалтын ба ьалбаралтын үргэн перспективнүүдые нэгэе. Колхозно тариашад болбол общественнэ артына ажыхые бүхнхэмжээгээр бүхэжүүдхын ба үргэдэхын түлөө анхаралаар дүүрэн. Деревнидэ социалистическэ соревновани болбол энэ жэлэйхн шэнги, тинмэ үргэн далайсатой байгаагүй юм. 1941 ондо хүдөөажыхын Бүхэсоюзна выставкдэ хабаахаархэ олохын түлөө РСФСР-эй 24 областнуудай бүхы районууд, Украинада — 200 районууд соревнованида оролсонхой. 10-аа олон областнуудта бүхы колхозууд, 20 областнууд ба республикатуудта бүхы машинно-тракторна станцинууд өөһөд хоорондоо мурьсэне.

Мүнөө, ороной урда зүгтэ тарианай эдөөлөөд байхадань, арадай хүсэнтүгэс тус хүдөөлөнэй бүхы хүсэниин хуряалгые жэшээтэ хайнаар үнгэргэлгэдэ бүрин шоглуудгэдэ өһотой. Урда районуудта хадалга эхилээд, хуряалгын хүдөөлөрнүүдэй фронт үдэрһөө үдэртэ үргэжэе байна. Дунда Азийн республикатуудта, июнын 25-да 300 мянган гектар — планай 10,3 процентэнь хадгадмад байгаа. Хойто Кавказай, Крымскэ АССР-эй, Украинна ба Ростовскэ областин урда районуудай колхозууд ба совхозууд хуряалгада ороо.

Нэгэ неделин урда тээ тарианай ургаса хайн байха гэжэ бодогдодог байгаа. Бүхы орон дотор үндэр ургаса абтаха баримтанууд бүгэдэ байгааһон. Тарианай түрүүшын сохилонууд энэ наамжануудые батална. СССР-эй Наркомземай мэдээгэй ёһоор, олон районуудта ургаса хадаа үнгэргэжэ жэлэйхнээ нилээд хайн байна. Жэшээлхэдэ, Орджоникидзевскэ хизаарай, Архангельскэ районуой, Буденный нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 210 пуд орооно абана. Тэршээлэн, эрхим хайн ургаса тухай баартай мэдээсэлүүд Краснодарскэ хизаарнаа, Крымнээ, Украиннаа ба Дунда Азия республикатууднаа ороно. Партияз ба партиязбэшэ большевигүүдэй хүсэнь хадаа — тэдэнэр болбол ажаланууднаан толгойгоо эрдэгдүүдэнь байна. Поли дээрэ хайн ургаса байбашье наань, амбар соо тэрэнэй ороогүүдэнь хайн гэжэ болохогүй. Үнгэргэжэ жэлдэ зарим хизаарууд ба областнуудай нютугууддахин партийна ба советскэ организацинуудай беспечнэ хандалга гаргалһанаань, хуряалга эхээр удааруулагдажа, тарианай нилээд гээлтэ болоһонийн мэдээжэ. Орджоникидзевскэ хизаарта гектар бүриһөө 3-4 центнер ороовон гээлдэ хэйн, Куйбышевскэ областин хэдэн районуудта — Тагайскэ, Сурекэ, Карсунскэ ба бусадта — тариа хадгалга хоёр хараһаа үдүү саг соо үргэжэһэн байгаа.

Хуряалгые удааруулгын аюул тугайда нүхэр Сталин болбол үшөө 1935 ондо, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй ба правительствын үлэнуудэй хабаадлалтагайгаар болон, СССР-эй түрүү комбайнернуудай ба комбайнеркатуудай совенин дээрэ заалан юм. «Хуряалга хадаа, — гэжэ нүхэр Сталин тийхэдэ хэлэе нэн, — сезовно хэрэг ба хүдөөлгэдэ дургагүй байна. Саг соонь хуряалга наа — шүүхэш, хуряалгада хо жомдоо наа — алдааш».

Хуряалгын өхлөөлгые нэгэ чашые, нэгэ үдгөөршье удааруулахгүй, амаршые талалдал гаргахгүй, тус тус участогуудай эдөөлгө хэмжээгээрэн түүбэрлэн хадаха, комбайнууд ба хуряалгын жорин машинануудые зүбөөр зохицуулан, бүхы хүсөөрэн хэрэглэхэ, — эдэ хадаа хуряалгын хүдөөлөрнүүдые зүбөөр эмхидхэлгын шухалын шухала условинууд болоно. Бүхы талмай жэгдэ эдөөлгөнүн хүдөөлгө, хадгалгые удааруулан тарэ колхоз, тарэ МТС хадаа гүрэндэ ба колхознуудта тон эхэ хохидол үзүүнэ: тарианай заахангые айраа наань, угаа

ехэ гээлтэ болохо байна. Үнгэргэжэ жэлэй хуряалгын эхэ дутуунуудай нэгэн хадаа илангала комбайнаар хангалгын процентын угаа эхэ байһан урда районуудта, простой машинануудые тоогоогүй ябадал болоно. Лобогрейкүүдтэ хайша хэрэгээр, тоонгүй хандалга юндэ хүргөөб гээлтэ, комбайнаар хуряалгдаха гэжэ илгалдаһан участогууд дээрэхи тариан хадаа агрегатуудай өдөрһөн ушарнаань, сагнаа үнгэртэрөө байгад, айража адхараа, тинмэ байбашье наань простой машинанууд хуряалгада хэрэглэдэггүй һон.

Гэхэтэй хамта, сугтада 16 часнаа дошо бэшэ соо, комбайнуудай үндэр бүтөөсэтэй хүдөөлөрнүн тула бүхы шухала условинуудые хангаад, гэдэниие хүсдөөр хэрэглэгэ — газартариалангай органиудай ба МТС-үүдэй нангин уялга, сэхэ зорилгоно болоно, юб гэхэдэ, комбайн — хуряалгын тон эхэ удхашанартай машина мун. Зүгээр, МТС-эй гэмээр комбайнууд болбол ямар-нэгэн колхоздо хүдөөлөрлэнгүй мин байгаа наань, тарэ колхоз хадаа тус массив комбайнаар хуряалгада томилдоноһонье наань, тарианга простой машинануудаар хуряалга шадаха ба хуряаха ёһотойшые байна. Энэ хадаа, хуряалгын планууд соо жаткатууд, лобогрейкүүд болбол өөрэ ялын «аварийна» гү, али тухалбарин машина шягээр харгалда гөһөн удхатай бэшэ байһан элти. Полинуудан гол түлөө комбайнуудаар хуряалгада урда районуудташые простой машинануудые хэрэглэгэ бага бэшэ удхашанартай. Гээлтэ гаргахгүйн ба үнгэргэжэ жэлэй алдууануудые лабтахагүйн тула, комбайнуудайшые, мун хуряалгын простой машинануудайшые хүсые хэрэглэгэдэ онсо анхаралаа хандуулаха хэрэгтэй.

Хуряалгын түрүүшын часнаа ба үдэрһөө эхилэн хадгалгын үндэр, улам бүри хурдан темпые хангалга, тэрэниие хүдөөлөрнүн жэшээтэ хайн шанартай зохицуулаха шухала. Хэрбөө комбайнер хадаа үндэр ургасатай тариан эхээр хуряалгын түлөө намнаад лэ, комбайнаа муугаар тааруулаха тарла гөһөн байгаа наань, МТС-эй дирекци болбол шанар муутайгаар хуряалган участогайн түлөө түдбариие багдалга эрхэтэй. Тинмэ хэмжээбуулга хадаа голодһо гаргалшадта хатуу сохилто хөхө, МТС-эй механикуудые хүдөөлөрнээ нилээд хайжаруулахыень баадаха хадаа.

Тарианай түргөөр хуряалгдахууд, гээлтэ бага байха. Тинмэһөө, хуряалгын ба тариа сохилгын түрүүшын 15-20 үдэрнүүдтэ үдэрһөө нормые үлүүлэн дүүргээд байһан, комбайнуудые обслуживалдаг, простой машиннар ба гараар тариа хадгалга, тариа уялга, бухал табилга, зөөлгэ, тариа ба соломо сомолго, колос түүлгэ, ороһоо сээрлэгэ ба сохилгын бүхы хүдөөлөрнүүдтэ ажаллаһан бүхы колхознигуудта, ажалта үдэрнуудыень хоёр даханаар тоолохо гуримые бүхы колхозуудта бин болгохо хэрэгтэй.

Хуряалга — хүдөө ажыхын эгээ ажал өхөтэй хүдөөлөрнө гөһнэ, тинмэһөө бүхы колхозуудта, МТС-үүдтэ ба совхозуудта хүдөөлөрнүн бүхы сагые хүсдөөр хэрэглэгые хангаха ябадал илангала шухала. Үшөө олон колхозууд, МТС ба совхозуудта, поли дээрэ 5-6 часта гарахын орондо 3-9 часта хүдөөлөрнө эхилдэг ба нара орохоһоо урид дүүргэдэг хувүүдэй бин байһыень нюуһанай хэрэгтэй. Партийна ба советскэ органиуд болбол поли дээрэ бүхэли үдэрэй хүдөөлөрнине хангалгын тула бүгэдэе эхэ ба хүдөө ажыхын үйлдэбэрини дезортганизаторнуудта нүлөөлхэ затуу хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Партийна организацинууд, советскэ ба газартариалангай органиуд болбол поли дээрэ ургуулаһан үндэр ургаса хадаа нэгэшые ороһоной гээлтэгүүгөөр бүрин хуряалдахын тула бүхы хүсөө хандуулаха уялгатай. Энээтэй (Правдын" түрүү бэшгнээ).

Шэнэ уриһаламжын амжалта

ДОЛООН ҮДЭРЭЙ ТӨРШО ДОТОР

Гурбадугаар Табанжэлэй (гурбадахи жэлэйн гаргалга) уриһаламжа захижа болбол долоон үдэрэй төршө дотор 30 миллион шахуу түхэригтэ бэшүүлгэдэ. Үнгэрһөн жэлдэ баһа нимэ үе соо 8.911 түхэригтэ захигданан юм. Энээн дээрһөө харахада, 1940 ондо үнгэрһөн жэлэйхнээ уриһаламжа захилга хадаа түргөөр үнгэргэгдэе байна.

Манай республикын 137.960 хүдөөлөршөө, служацинар, колхознигууд болбол өөһөднгөө хуьдэтэ гражданска уялгые дүүргэбэд. Бүрят-Монголой АССР-эй колхознигууд хадаа 4 миллион түхэригтэ уриһаламжа захиһан ба энээнэйгөө 250 мянган түхэригшыень мүнөө наличнаар оруулаад байна.

Гэхэтэй хамта зарим аймагуудта тус хүдөөлөрнө хангалтагүүдэ

Наличнаар түлэжэ дүүргэбэ

Зайтрайн аймагай, «Улаан Эрхирит» колхозой колхознигууд, колхозничанууд, стахановцууд ба ударишгууд болбол Гурбадугаар Табанжэлэй (гурбадахи жэлэйн гаргалга) уриһаламжа захилагда угаа эхэ энтузиазмтайгаар хабаадалсан, эхэ орондоо ба большевистскэ партидаа хизаарлашагүй преданын байһанаа демонстрацилла.

Тус колхозой членүүд хадаа республикын бүхы колхознигуудта уриһаламжа захилгые түргөөр ба эхитэйгээр үнгэргэхэ гэжэ ханданан юм. Энэ уриалгыень манай республикын колхозуудай колхознигууд халуунаар угтанан байна.

Депутадай бүлэ

Улаан-Удын Центральна Райсоветэй депутат, служакы нүхэр Андреченкын бүлэ болбол Гурбадугаар Табанжэлэй (гурбадахи жэлэйн гаргалга) уриһаламжа захилагда бүгэдөөрөө хабаадалса. Өөрөө нүхэр Андреченко болбол харынгаа салһинаа дээшэ сумдада ба тэрэнэй эхэнэр Елизавета Федоровна харынгаа салһинда уриһаламжые бэшүүлэе.

Ухибүүдөн — пионерүүд (Коя ба Нина) хоёр 10-10 түхэригтэ уриһаламжа захилга хэлсэн, хожом эхэ болоод, хэдэн мянган түхэригтэ уриһаламжа бэшүүлэхэдэ гэжэ омогорхон мэдүүнэд.

Ц. Ор.

Түрүүшүүлэй жэшээгээр

Зэдэ. Каландарвишини нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд болбол уриһаламжа захилагда угаа активнаар хабаадалса. Колхозной агитаторнууд агитационно ойлгууламжын хүдөөлөрнүүдые улам хайжаруулаа. Энэ колхозой бригада бүхэндэ уриһаламжа захилгын ябаса тухайда ханын газетанууд регуларнаар гаргалдана. Эрхим колхознигууд-активистууд нүхэд Димитрий Новандин, Федотов ба бусад захиһан суммануудта наличнаар оруулаа.

Түрүү колхозой жэшээгээр тэрэ сомоһонь «Арбизал» колхозой членүүд шэнэ уриһаламжа захилгые баһа лэ эхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Энэ колхозой колхознигууд 10.080 түхэригтэ бэшүүлэе, энээнэйгөө 9.180 түхэригшыень наличнаар оруулаа.

Мун, тус аймагай олонхи колхозууд, түрүүшүүлэй уриалда харюу болгон, уриһаламжа захилгые эршэмтэйгээр үнгэргэне.

Н. Сивчин.

Мун тус колхозой колхознигууд уриһаламжа захилгые сүм дүүргэе. Хамта 16 мянган түхэригтэ бэшүүлэе, тус суммааа бултшыень наличнаар түлэе.

Түрүү колхозой жэшээгээр тэрэ сомоһонь «Арбизал» колхозой членүүд шэнэ уриһаламжа захилгые баһа лэ эхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Энэ колхозой колхознигууд 10.080 түхэригтэ бэшүүлэе, энээнэйгөө 9.180 түхэригшыень наличнаар оруулаа.

Мун, тус аймагай олонхи колхозууд, түрүүшүүлэй уриалда харюу болгон, уриһаламжа захилгые эршэмтэйгээр үнгэргэне.

Н. Сивчин.

Дорова харынгаа салһинда уриһаламжые бэшүүлэе.

Ухибүүдөн — пионерүүд (Коя ба Нина) хоёр 10-10 түхэригтэ уриһаламжа захилга хэлсэн, хожом эхэ болоод, хэдэн мянган түхэригтэ уриһаламжа бэшүүлэхэдэ гэжэ омогорхон мэдүүнэд.

Ц. Ор.

Түрүүшүүлэй жэшээгээр

Зайтрайн аймагай «Улаан Эрхирит» колхозой колхознигуудай үүсхэлые дэбжэлтээр угтажа, уриһаламжа захилгые дүүргэхэе байна. Хамта 16480 түхэригтэ уриһаламжа бэшүүлэгдэнхэй ба энээнэй хахадань шахуу наличнаар оруулагдаа.

Г. Жебаев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Полтавска областин трактористнууд, бригадирууд — выставкдэ хабаадагшад. Зүүн гарһаа: Н. Т. Лутченко, С. С. Фатеев (Нэжворощанский районуой, Соколово-Баковска МТС), И. Д. Коваленко (Решетилковский районуой 1-дэй МТС) ба М. Я. Сленко, Чтовско районуой, Скороходовско МТС, 1939 ондо ХТС трактор бүхөнөөр 1000-һаа 1300 га хүртээр хахалһан (зөөлэн хахалһалгада оруулбал) байна. (ТАСС-ын фото).

СССР-эй НАРКОМЮСТДА

СССР-эй Юстициин Арадай Комиссариат болбол судэбнэ органиудай хүдөөлөрнине хайжаруулаа хэдэн олон хэмжээбуулгануудые хараалһан байна.

Мүнөө үедэ, политическэ гол шухала зорилго хадаа 8 часай хүдөөлөрнүн үдэртэ, 7 үдэртэй хүдөөлөрнүн неделдэ оролго тухай ба предприятинууднаа, учреждениүүднээ хүдөөлөршөөд ба служацинуудай өөрөө мэдээд гаралгые хоримжолхо тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумай указай үндэнэ һуури дээрэ бэрэгдэдһэн, ажалай дисциплиные өдлөгөнүүд тухай хэрэгүүдчэ судууд дээрэ харалгые зүбөөр эмхидхэлгэ болоно.

СССР-эй Юстициин Арадай Комиссар Рычков болбол эдэ хэрэгүүдээр судуудай хүдөөлөрнине тусгаар контроль дороо абахыень, судэбнэ практикые саг үргэлжэ хаража үзэхыень, партийна ба советскэ органиудай выводууд тухай информировалхыень союзга республикатуудай НКЮ-нүүдтэ дуралдаха.

ТАСС-ын мэдээсэл

Американска «Дейли ньюс» газетэ болбол «Яновидо эсэргүү ньюса хэлсэн США ба СССР-эй хоорондо, баталдаһан тухай» абжа тараана.

«Бүрят-Монголой искусство» гэжэ сборник

Бүрят-Монголой Совнаркомой дэргэдэхи искусствын хэрэгүүдые эрхилхэ Управлени болбол Мескывада болохо Бүрят-Монголой искусствын декадатай дашарамдуулан, «Бүрят-Монголой искусство» гэжэ сборникые ород хэлэн дээрэ хэблэн гаргахань.

Урилтэнүүд, хулгайлганууд, спекуляци ба хулганствотай төмөсэлые эмхидхэлгэдэ шухала анхаралаа хандуулаха. Судэбнэ процесүүдые эмхидхэлгы хайжаруулаха, хэрэгүүдые харалгын болзорнуудые богонидхохо.

Союзна республикатуудай НКЮ болбол мүрдэлгын ба милициин органиудай, худалдаанай ба бусад организацинуудай хүдөөлөрнине тухай асуудалые партиин урда ба партийна, советскэ организацинуудай урда табиха ёһотой.

Эдэ асуудалууд, тусгаарлабад, СССР-эй НКЮ-гай активнай совещанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэе байна, тэдэнэр болбол энэ жэлэй август ба ноябрдэ зарлагдана юм.

Эдэ асуудалуудтаар гаргалдан тусгаар приказ соогоо, Рычков болбол партийна ба советскэ организацинуудай холбоо шангад хаха шухала байһанда бүхы судэбнэ органиудай анхаралые хандуулаха.

наа алуу малайгаа үхэһэн ябадые мартажархөөд байһыень гэршэлнэ. Тэдэнэр болбол мүнөө жэлдэ газар талын туһаламжа хайндалгүй, адуу малдаа гүйсэл хүрэхэ үбнэ тэжээл өөһөдөө бэлдэхэ уялгатай

Үбнэ хуряалгые ба силос даралгые тон богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ тухаша сопорезовани дэлгэрүүлэхэ тухайда Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд уриал хэһэн байна. Үбнэһэй хүдөөлөрнине дээрэ соревновани эмхидхэе, ажалай бүтөөшые дээшэлүүлгын иматга серьезно удхашанартай байһыне тэдэнэр зүбөөр сэгнэе. Үбнэ хуряалга дээрэ ажаллажэ байһан колхозник бүхэн тус соревнованида оролсожо, стахановска ажалай жэшэе харуулагые туйлаха ёһотой. Соревнованин ябаса тухаша үдэр бүридэ шалгалта хэжэ, тэрэнэй резултатдые бэшээд, эли газарта харуулажа байха хэрэгтэй. Хайнаар хүдөөлөрлөжэ байшадые уриашуулаха ба лодырьнуудые хатуугаар хэнэхэ хэрэгтэй байһан эли.

Түрүүшын үдэрһөө эхилэн, үбнэ хуряалгын хүдөөлөрнүн планай ёһоор, колхознигуудые, машинануудые ба моридые нэгэшые дутуугүйгээр гаргалгые хангаха шухала. Үбнэһэй хүдөөлөрнине гээлтэ гайтэй эрид шангаар тэжээл абуулжа, планнаа тоо ба шанарай талаар тэгшэ хайнаар дүүргэхэ хэрэгтэй.

Соревнованиие хүтэлбэрлэхэ ба эмхидхэхэ хэрэгтэ хүдөө ажыхын специалнаар — агрономуудай, зоотехнигүүдэй, меллиораторнуудай үүргөө угаагэхэ байна. Тэдэнэр хадаа, үбнэ хуряалга дээрэ соревнованиие толгойложо, зведено, бригада ба колхоз бүхэндэ колхознигуудай соревнованиие оперативнаар хүтэлбэрлэхэ уялгатай.

ВКП(б)-эйн Центральна Комитетэй шидхэбэри болбол партийна, советскэ ба газартариалангай организацинуудта харюусалгата зорилго даалгана. Үбнэ хуряалга ба силос даралга болбол партиин айкмуудта, аймгүйсэдкмуудта, АЗО-нуудта серьезно экзамен болохо ёһотой.

Бидэнэр, партийна ба партийнабэшэ большевигүүд хадаа энэ хүндэтэ ба серьезно эвэменые хайнаар үнгэргэжэ, колхозуудай общественнэ адуу малые үбнэ тэжээлээр дүүрэн хангаха ёһотойди.

БМАССР-эй Газартариалангай Наркомые орологшо Б. ЗОНХОЕВ.

Сүлөөлэгдэнн селонуудта помещигүүдэй газарнууды хубаалга эхилбэ

Оргеев, июлин 6. (ТАСС). Шиссена төрө холо байхан, полинуудай дунда, Оргеевске уездны Пересечено село байдаг юм. Управлений "примарийн" байхан ех гэр харагдана, тэндэнэ жан-дөрмүүд, налоги суглуулагшад ба королевске чиновнигууд болбол арады дарлажа байгаа нэн. Мүнөө эндэ хүдөөгэй совет байрлана. Тэрэнэй түрүүлэгшээр, Александр Клага гэгшэ наахан хунгадда.

Мүнөө, шухала асуудалыг тодорхойлох гэж сельсоветыг бусад членүүдтэ Клага хэлэнэ. Комитето соо шэг шэмээшьегүй болоно.

Помещигүүдэй газарыг бага газартай ба газаргүйшүүдэй хоорондо хубаахахи. Советскэ закон тиймэ байна.

Тус мэдээлэл болбол село соогур тон түргөөр тарашаба. Сельсовет тээшэ таряшад яарана. Селодо газаргүй 100 ажаныууд тоологдоно. Мүнөө, эдэнэр болбол газар абахань, тэрэн тухай олон жэлүүдтэ ханажа ябаан. Таряшад Клагыг тойроно.

Байрай мэдээнэй баталалгыг тэрэнэеэ соносохыг хүсэнэд.

Энээнбэ хойшо, газар болбол эгээл үнэн эээдтээ үгтэхэнь, Клага хэлэнэ, налогиудыг түлэгэ хэбэртэйгээр, "примарээр" абтахан бүхы юмэнуудыг мүнөөдэртэнь бусаахабди.

Бельцы, июлин 6. (ТАСС). Мүнөөдэр, уездын хэдэн селонүүдтэ, помещигүүдэй газарнууды хубаалга эхилээ. Түрүүшын ээлжээндэ, газаргүй таряшад ба багтрагуудта газар үгтэхэ байна. Салог, Пеленен гэжэ селонуудта газар хубаалгаар хүн зөной душта, гектар шахуу газар, тэрэнэй тоодо, шенисэ ба виноградай гайхамшагаар ургадаг полинууд хүртэнэ.

Уездной гүйсэдхэхэ комитетэй түрүүлэгшэ нүхэр Понойой мэдээсэлэй ёһоор, уездын бүхы 350 селонуудта, ойрыг үдэрнүүдтэ таряшадтай комитетүүдтэ байгуулаха дүүрэхэ байна. Таряшад болбол польскэй ээлжээтэ хүдэлмэринүүдтэ тон ехэ дэбжэлтээр бээдхэнэ.

ЛИТВЭДЭХИ ВОЕННЭ ТОМИЛОЛГОНУУД

КАУНАС, июлин 6. (ТАСС). Президентын указаар, Антонас Петаускас гэгшэ литовско арадай армийн политическэ хүтэлбэрлэгшээр томилогдобо.

Мүнөөдэр, Петаускас болбол агитаци, пропаганда ба хэблэлэй таһагыг бии болгохо тухай приказ гаргаба. Бүхы полкунуудта политическэ хүтэлбэрлэгшэд томилогдоно. Үсэгээрхөө эхилээл. "Кайс", "Кардас" гэжэ военнопольскэ гэгшэ газарнууд, "Мусу жининас" гэжэ военнэ журнал хаалдаба.

ИЮЛИН 14 БА 15—ДА ЭСТОНИН ГҮРЭНЭЙ ДУМАДА ХУНГАЛТАНУУД

ТАЛЛИН, июлин 8. (ТАСС) Республикын президентын шилхэбэрээр, гүрэнэй шэнэ думада хунгалтанууд болбол июлин 14 ба 15 үдэрнүүдтэ томилогдон байна.

Хунгалтануудай главна комитет нимэ составтайгаар баталагдаба: түрүүлэгшэ—Юстицийн министр Нигголь, членүүд—гадаада хэрэгүүдэй министрэй туһалгаша Хаберман, гүрэнэй статистическэ бюрогой түрүүлэгшэ Рейман, Эстонийн компартийн түлөөлэгшэд—Мурро ба Петра, профсоюзундай түлөөлөгшэд—Прикс ба Ширсон.

ЭСТОНИДО КОМУНИСТИЧЕСКЭ ГАЗЕТЫЕ ГАРГАЛГА

ТАЛЛИН, июлин 6. (ТАСС). Эстонийн коммунистическэ партиин Центральна Комитетэй орган—"Коммунист" гэжэ газетэ дахин шэнээр хэблэгдэхэ эхилбэ. Июль 5-най номер соо, уншагшадта редакция хандалга ба "СССР-тэй нягта хавибарисагай түлээ ба дайнай провокаторнуудта эсэргүү тэмээл" гэгшэ түрүү бэшэг томилогдобо.

Эстонийн компартийн Центральна Комитетэдэ "Коммунист" газетин нэрэдэ ажалшадна ба общественнэ организацинуудта олон тоото амаршалганууд ороно. Мүн тэршэлэй, премьер Варес (Барбарус), дотоодо хэрэгүүдэй министр Унт ба бусад олон иярунуудта амаршалганууд абтахан байна.

ЛИТОВСКО ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХЭМЖЭЭЙБУУЛГАНУУД

КАУНАС, июлин 6. (ТАСС). Үсэгээр, Литовскэ республикын президент тусхай закон гаргаба, тэрэнэй ёһоор, Литвэнэ тэршэлэн, эхэ ороной иэменигүүдэй зөөри конфискациягдаха байна.

Финансын министрэй приказай ёһоор, Каунаста квартирна түлэгэн 20-25 процентээр доошоо болгогдоо.

Хүүгэдэй уранхайханай республиканскэ олимпиада.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Башкирска танецыс Кабанскын аймагай, Ильинскын хүсэдбэшэ дунда хургуулин хурагшад гүйсэдхэжэ байна.
(Пестеревэй фото).

Улан-Удын парткабинеттэ

ВКП(б)-эйн Улан-Удын горкомой дэргэдэхэ парткабинет болбол марксизм-ленинизмын үндэнэ хууринуудыг, большевизмыг шуудалгашадта ехэ түһэлэмжэ үгэдэг байна.

Июлин гараһанбаа хойшо "Бессараби ба хойто Буковина", "Социализмнаа коммунизмдэ шата дамжин шэлжэжэ оролго тухай" групповой консультацинууд үгтэргэгдөө.

Налар, лектор нүхэр Кузнецкий болбол "К. Марскэй "Капитализм" хайшан гэжэ шуудалга", нүхэр Байлин--"1917 оной февральна июль нара хүрэтэр, революция хүгжэлтын мирнэ үе тухай" темэнүүдээр групповой консультацинууд үгтэргэгдэ. Июль 29-да, "Ажалай социалистическэ дисциплинын түлээ тэмээлэдэ большевигүүдэй парти" гэгшэ темээр консультаци үгтэргэгдэхэ юм.

Тэрэнбэ гадна, парткабинетдэ олонзын темэнүүдтэ лекцинууд үгтэргэгдэнэ. "Бурят-Монголой фольклор ба тэрэнийг шуудалганууд" гэгшэ темээр, СССР-эй наукануудай Академия член-корреспондент профессор нүхэр Попле лекци уншаа. Тэрэ болбол сонсогшодоор тон залуунаар угтагдаһан байна. Июль 8-да "Бурядай бии болоһон тухай" темээр нүхэр Руманцев лекци үгтэргөө. "Гүрэн ба революци" гэжэ Ленинэй хүдэлмэрин тухай, "Уласкоорондын оршон байдал ба СССР-эй оборонно хүсэ шадбарыг бэхжүүлэхэ зорилгонууд", "Социализм ба коммунизм гэжэ юун бэ" гэгшэ ба бусад темэнүүдээр лекцинууд июль нара соо уншагдаха байна.

ШЭНЭ НОМУУД

БМАССР-эй гүрэнэй хэблэл болбол бурят-монгол хэлэн дээрэ хэдэн шэнэ номуудыг хэблэн гаргаба.

Бурят-Монголыг интервентүүд ба сагаангардееүүдтэ сүлөөлөөр хорин жэлэй ойдо зоруулагдана "Литературна сборник" гаргагдаа. Тус сборник дотор нүхэр Сталинда бөшөөн Бурят-Монгол арадай бэшэг (С. Метелин зохиёһон), В. Маяковскийн шүлэгүүдтэ ба А.Чеховэй зохиёһон уудай оршуулганууд, Н. Балданогой "Энхэ-булад баатар" гэжэ пьеса, Ц. Галсановай "Павел Балтахинов" — поэмэ, Малакшиновай "Холын городо" — роман, Х. Намсараевай, Ч. Цыдендамбаевай, Д. Хилтухинай, Д. Дамбаевай, Ц. Дамбиевай ба бусад шүлэгүүд оролсоо.

Мүн Цокто Номтоевай "Хүсэн", Ц. Галсановай "Байкалай долгинууд" гэжэ номууд, Н. Балданогой "Хоёр ханинууд", С. Метелин "Межи" гэжэ пьесанууд хэблэгдэдэ худалдагдажа байна.

НЮТАГАЙ ҮНЭЭДНЭЭ 1200 ЛИТР БУ НААХА

Зэдн аймагай, "Галын Очин" колхозой МТФ (фермыг даагшан) нүх. Б. Ц. Цыремпилов) мүнөө жэлдэ малажалыг хүгжөөжэ гүрэнэй планин 103 проц. дүүргэе.

Тус фермэ болбол 330 үнээдтэй юм. Тэдэнбэ абтаһан түлээ нэгшэ хоролтогүйгээр түлжүүлбэ. Нюнь нара соо 337 үнээд ороондо оруулагдаа, тэрэ тоодо 54 үнээд искусственна үржүүлэгдэ оруулагдаһан байна.

"Галын Очин" колхозоо 3 малшадань 1940 оной хүдөөажэтын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадар баталагдаһанай. Тэдэнэй дунда наалиша Долгор Батуева гэгшэ бии. Тэрэ хэдаа, энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнээн бүрнөө 1200 литр ба үүлтэртэ нэгэ үнээнхөөн 6000 литр ху нааха гэжэ уялга абаа. Нүхэр Батуевагай жэшээгээр наалишад Ц. Егоров ба Х. Буятуева гэгшэ мүн нимэ уялгануудыг абаад, тэрэнбэ бөөлүүлхын түлээ тэмээсэ.

Дурсагдагша наалишад болбол 1939 ондо нютагай үүлтэрэй үнээднээ мянга гаран литр ху нааһан юм.

Г. Жербаев.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭНЭ НУУРИ

Тунхэнэй аймагай, Кыренэй сомоной, Карл Марскэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ парай нэгдэхэ ридай хахалагыг сар болзор соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэе.

Ерэхэ жэлдэ баян ургаса абахын үндэнэ нуури болохо — пар хахалагала плугшад М. И. Аюшев, Б. С. Зарбаев, Н. Замбаев, С. Д. Комиссаров ба бусад стахановска ажалай эрхим жэшээ харуулаа.

Дандар Цыремпилов.

100 ЭХЭ ХОНИДНОО 150 ХУРИГА ТҮЛЖҮҮЛБЭ

Хорин аймагай, Дунда-Худанай сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Дагмид Дамдинова гэгшэ энэ оной эхнэр 100 толгой түрэхэ хонидыг тусажа абтаһан байгаа.

Нүх. Дамдинова хэдэн жэлэй торшо соо мал дээрэ хүдэлмэрилжэ, нилээд ехэхэн омыдтой болоһон байна. Өөрынгөө омыдыг зүбөөр хэрэгжөө, оролдосотойгаар ажалаланайга ашаар, 100 эхэ хонидноо 150 хурига абажа түлжүүлбэ.

Колхозойгоо общественнэ мал ажалыг хүгжөөжэ тусаа эрхим жэшээ харууланайгаа түдөө нүхэр Дамдинова хэдэн дахин шагнагдаһан байна.

Ш. Д. Жимбеев.

Түрүүшын хэмжээбуулганууд

Кишинев, июлин 6. (ТАСС). Кишиневто Улаан Армийн частинуудай ороһоор нэгэ үдэр үгтэргөөд байхада, уездной гүйсэдхэхэ комитет хүдэлмэрээ эхилбэ. Гүйсэдхэхэ комитетэй түрүүлэгшэ Константин хэлэнэ:

—Румынска оккупантууд болбол Бессарабины орхидоо, городууд ба селонуудай ажабайдалыг, предприятинууд, транспорт ба хэлхэ холбооны хүдэлмэриг хандаргахыг лэдэнэ байна. Гүйсэдхэхэ Комитет болбол хүн зоние продуктуудаар таһаралтагүйгээр хангахын түлээ оролсоо. Хоёр үдэрэй торшо соо, худалдаанай сеть нэргэгдэнэ, эдэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриг заһагдаһан байна.

курсирвална, унаар хангалга заһагдаа.

Советскэ түмэр харгышад болбол түмэр харгын харилсаа дахин нэргээгээ. Үсэгээр, Тираспольһоо Кишиневто түрүүшын псевднууд эрбэ. Ойрыг үдэрнүүдтэ, Кишиневскэ радиостанци хүдэлмэрилжэ эхилхөн.

Хуралсалай завденинууд шэнээр эмхидхэгдэнэ, хургуулинуудта түрэлэй хэлэн дээрэ заалга бии болгогдоо.

Нютагай засагай органуудыг эмхидхэгдэ бээдхэл дүүрбэ.

Ургасыг хурялгада бээдхэл дээрэ агрономуудай совещанинууд селонууд ба велостанциуд үгтэргэгдэнэ.

Кишиневтой, мүн уездын, энэ жэлэй хоёрдохи хахадта арадай ажыхын планин зохиолгоор хүдэлмэри эхилбэ. Общественность болбол энэ хүдэлмэридэ активнаар хабаадана.

Кишиневтой тон ехэ предприятинуудай нэгэн болохо тамахиной фабрика, шарым хайуулагын, токарна, механическа ба бусад олон заводууд, гуталай фабрика, тээрмэ хүдэлмэрилнэ. Трамвай

ходоодо үлүүлэн дүүргэнэ.

Гадна тэдэнэр болбол нилээд ехэхэн тулиш—шулуун нүүрнэ экономилдог ба паровозудтай эбдэрбэн ямаршэ дефектгүй байдаг. Тус машинистүүд ба депогой бүхы коллективийхид болбол абтаһан уялгануудаа амжалтайгаар дүүргэжэ байна.

Визьяев.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ПАПАВИНЕЦУУД

Улан-Удын Депогой машинистүүд - папавинецуудай дунда түмэрзамайхидай Бүхэсоюзна үдэрнэ угтуулан социалистическэ соревновани үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэе. Эрхим машинистүүд - папавинецууд нүхэд Деминай, Куськинай, Шумиринай ба Гуровой бригада-нууд болбол хүдэе ашаатай паровозуудыг абажа ябахы зуураа машинингаа техническэ скоростинэ ехэдхэн, даабаринуудаа

ходоодо үлүүлэн дүүргэнэ.

Гадна тэдэнэр болбол нилээд ехэхэн тулиш—шулуун нүүрнэ экономилдог ба паровозудтай эбдэрбэн ямаршэ дефектгүй байдаг. Тус машинистүүд ба депогой бүхы коллективийхид болбол абтаһан уялгануудаа амжалтайгаар дүүргэжэ байна.

Визьяев.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МАЛАЖАЛАЙ ИЛАЛТАНУУД

1940 оной хүдөөажэтын Бүхэсоюзна выставкэ болбол манай колхозуудай ба совхозуудай малажалыг хүгжөөлгөдэхэ амжалтануудыг 1939 оной выставкэ дээрэ харуулагдаһанбаа бүр дүүргэвэр, гүйсэдөөр харуулха ёһотой байгаа.

Тиймэ дээрэбэ экспонентүүдтэ ба экспонатуудыг шэлэгийн эрилтэнүүд нилээд ехэдхэгдэнэ байна. Малай тоо толгойн ургалтаар, тэрэнэй ашаг үгтэргэе дээшлүүлгөөр, залуу малнуудыг бүтэн бүрнөөр харуулаһаар, хубайралгын проценте доошооруулгаар дунда зэргийн показателнуудыг үсэхэ эрилтэнүүд хандаддуудта табигдаһан юм. Малажалай бүхы шарыг хайжаруулгаар дунда зэргийн 3 жэлэй показателнууд дээшлүүлгөдөн байгаа. Энэ хадаа, жэшээхэдэ, ху наалгын показателнэ дунда жэшээгээр гурбан жэл соо дээшлүүлгэ болбол нэгэ жэл соо тэрэнийг дээшлүүлгэнэ тон хүшэр болоно.

1939 он болбол хүдөө ажыхын талаар олонхи районуд ба областинуудта тон таагүй хүйтэн жэл байһан дээрэнэ, үндэр шанартай показателнуудай түлээ тэмээсэ ехээр хүндэдхэнэ байна. Олонхи районуудта үбэлэй үе тон хүйтэнээр үгтэргэе.

Тэрэнбэ гадна, ху наалгаар, нооно хайшалагаар, залуу мал-

нуудай шэгнүүрыг ба шахамалнуудай шэгнүүрыг дээшлүүлгөөр 1939 онойн показателнууд 1938 онойхиноо доошоо байгаа наан тиймэ кандидатнуудыг Выставкэдэ хабаадалсагынь табихагүй гэжэ—нимэ тон шухала шийдхэбэри Главна выставочна комитетдээр абтаһан юм.

Мүн тэршэлэн, 1940 оной Выставкын экспонатуудта эрилтэнүүдтэ дээшлүүлгөөр, Центральна шэлэгийн комисси болбол малнуудай гасанхан лэ ашаг үгтэргэе ба газар талын үзэмжыг каража, тэрэнэй эрхим хайниин баталха бэшэ, харин тэрэнэй хайн үүлтэрнэ ба түдэе харалсажа шэлэхыг хүсэвэн байгаа.

Эдэ бүхы эрилтэнүүдтэ хэды дээшлүүлгөдөнхөн наань, экспонентүүд ба экспонатуудыг шэлэжэ гэдэ ямаршэ наад болоогүй. Манай малажалда бүхы дээрэ угаа ехэ дэбжэлтэтэй байһан шарһаа 1940 оной Выставка болбол хэрэгтэгдэхэ тоото экспонатуудаар нэгшэ бэрхшээлгүйгөөр хангагдаһанаа гадна, хуурийн үсөөн дээрэнэ олонимнь арсаһан байнабди.

Июлин 25 хүрэтэр Выставкадэ 352 толгой эбэртэ томо малнууд, 216 морид, 308 гахай, 499 хонин ба хэдэн олон тоото туулай ба тэжээмэл шубууд ороно.

1940 оной Выставкадэ ороһон

амиды экспонатуудай ямар ехэ хонирхолтой байһанинэ доро хэлэгдэхэ фактуудаар сэгнэжэ боломоор байна.

XVII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой (Архангелска область) ху-товарна фермэ болбол хүрэг мал—хологорскэ үүлтэрэй 50 наамхай үнээдыг асаара. Нүүлэй гурбан жэл соо, жэлдэ дунда зэргээр ху наалгань үнээн бүрнэ 4164 литр болоно. Колхозой тус фермын эдэ угаа ехэнүүд туйлалтанууд халза, бүхы бусад үнээдэн жэлдэ дунда зэргээр 6, 7, 8 ба зэргэдэ 10 мянган литр ху үгтэргэ байһанинэ тоололсоо наа, манай хүтэ малажалай илалтануудай нийтэ показателнууд мүн болоно.

1940 оной Выставка үгтэргэжэ жэлэй мэтэ, ху ехы наалга хадаа бүхы манай эбэртэ малай үүлтэрнэ планова ёһоор хайжаруулгатай холбоотой байһынь харуулаа. Энэ байдал болбол манай стахановецүүд-малшад үнээдэ хайнаар наажа шадана наараа ба тэжээлгын, харуулагын, малнуудта хайнаар хандалгын эрхим методүүдээр элдэб үүлтэрэй үнээдэй ашаг үгтэргөө урда байгуулагдан хамаг бүхы нормативуудыг эбдэн гэгшэ дээрнэ тайлбарыг олоно.

Энээнбэ саадаашы, эбэртэ томо малай эмэ тоо толгойе мези-зацилгын ашаар, ху наалга ходо-

доо дээшлэхэ байһандань ямаршэ бэжэг байхагүй.

Выставка дээрэ табигдаһан моридой дунда, Буденный нэрэмжэтэ колхозноо ерөнхөн манай дончагууд, тэдэнэй дунда байгаа "Жасмин" гэжэ 1927 ондо түрэн азарга, өөһөдтөө ехэхэн анхаралыг хандуула. Тэдэ болбол адуумориной ажалыг хүрэг олоор эрхилдэг байһыеннай харуула. Барбансо-нууд ба клеидезалинууд, тэршэлэн першонууд, оройд ба ород-американска хатаршанууд бүхы хүрэгээр табигдад байхадаа томо үүлтэрэй адууморидыг үсхэбэрлэгшээр манай олонхи колхозууд хадаа зорилгонуудаа амжалтатгайгаар дүүргэжэ байна гэжэ гэршэлэе.

Гахайн ажал. Выставка дээрэ табигдаһан, английска сагаан үүлтэрэй "Ялта" гэжэ гахай бүгэдэ гайхуула хайн үүлтэртэй ба газаланыг харахад эрхим шанартай "Ялта" гахай болбол жэл соогоо поршохонуудыг үгтэргөө амидын шэгнүүрээр 4 тоно миха үгэжэ, дэлхэйн мэдээжэ рекорднуудыг бутгынь илаһан байна.

Губийн украинска үүлтэрэй "Надя" гэжэ эмэ гахай газар талаба эрхим шанартай ба амидын шэгнүүрээр 348 килограмм татана. Ливенскэ үүлтэрэй "Макет" гэжэ бодон 417 килограмм болоно.

Үшөө бүри гайхамшагта амжалтанууд хонин ажал дээрэ харагдана. Жэшээхэдэ, Николаевска областин (УССР) үүлтэртэ хонисхэбэрлгын "Красный Чабан" совхоз болбол асканийска рамбуле үүлтэрэй бүхы хүрэг-нөө толгой бүрнэ 6 кг, хусанууднаа 12,97 кг нооно хайшаала. Тийхэдэ, зарим рекордсменүүд 18,5 кг хүрэтэр нооно үгэнэ. Хоёр наһай эрьс бүхэн-нөө 13,65 кг нооно абаба.

Манай залуу эрлэмтэ А. П. Лопыриной (хонисхэбэрлгын ба ямаасхэбэрлгын Бүхэсоюзна научно-шнэжэлгын институт) туйлалтануудыг харуула ехэхэн хонирхолтой байна. Тэрэ хадаа хониной түрэлгыг олоһоруулахын горномална методэ зохиёгоо. А. М. Силицын (мүн тэрэ институтай) ногоон бэлээрнэ хэрэглэнэй ашаархонидой олоор түрэлгыг туйлаа.

Манай колхозно товарна фермэнүүдтэ ба малажалдай түрүүлүүлэй шэнэ амжалтанууд болбол Выставка дээр илангада тодоор харагдана. Өөһөднгөө гайхамшагта туйлалтануудаар Выставка дээрэ экспонентүүд боложо хабаадалсаха эрхы 15 мянга шахуу колхозууд олоһон байна. Түрүүлүүлэй тоо 1939 онойхиноо 4-нөө үгүү дахин олоһороо. Малажалай стахановецуудай дунда Генчическэ районной, Запорожскэ областин "Красный Чонгор" колхозой урдан хонисон байһан ба мүнөө хониной товарна фермыг

даагша, Ленинэй орденээр шагнагдан С. А. Зеленский болбол хонин бүрнөө 3,7 кг нооно хайшалгалгыг туйлажа шадаба.

М. Д. Кошелева, В. И. Горшкова, Е. И. Грехова, У. С. Баркова (Каравеево совхоз, Ярославскэ область)—эдэнэр болбол үнээнүүдтэ туйлаһан байна гэбэл: хүрэтэр 63 үнээд байгаа, үнээн бүхэннэ жэл соо 8 мянга үлүгтэй кг ху үгөө. Тийхэдэ, энэ хүрэгтэй "Послушница II" гэжэ үнээн 388 үдэр соо 16.262 кг ху үгөө. Каравеево совхозой стахановецууд хадаа амидын шэгнүүрээр рекордно—1.000 кг татадаг "Лира" гэжэ үнээн тэжээжэ харуулаа.

1940 оной Выставка дээрэ хабаадалсан хэдэн олон тоом малшад - стахановецуудай шагналдарт нэрэнүүдыг бүгэдэнь тооложо барагдахагүй байна. Тэдэнэй омыдыг бүхы Союз соо үргөөр дэлгэрүүлгыг хүсэгдэнэ.

Академик Е. ЛИСКУН.

Карусалгата редакторыг оролгошо Ц. ОЧИРОВ.